

ปัญหาโครงสร้างธุรกิจไทย

(3) ความขัดแย้ง

หมายเหตุธุรกิจ

วิรัตน์ แสงทอง คำ

ระบบธนาคารไทย (THAI BANKING SYSTEM) มาจากประสบการณ์ของคนไทยที่ผ่านการทำงานให้กับธนาคารของระบบอาณานิคม ในประเทศไทยก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อสงครามจบลงคนไทยหลายกลุ่ม ที่มีอิทธิพลกับผู้มีอำนาจทางการเมือง ก็ก่อตั้งธนาคารขึ้นหลายแห่ง

ธนาคารไทยส่วนใหญ่เกิดขึ้น ในช่วง 2490-2500 (มี 2 ธนาคารที่เกิดก่อนหน้าคือ ธนาคารไทยพาณิชย์และธนาคารนครธน) จากนั้นมา เมืองไทยก็ไม่มีธนาคารเกิดขึ้นอีกเลย

ธุรกิจธนาคาร กลายเป็นธุรกิจเดียวที่เข้มแข็งและทรงอิทธิพลที่สุดโดยถูกคุ้มครองโดยธรรมชาติของอำนาจ มากที่สุดในสังคมธุรกิจไทย

นี่คือธรรมชาติของอำนาจธนาคารไทย ที่มีต่ออำนาจรัฐอย่างสง่างาม เช่นเดียวกัน ธนาคารไทยก็ประสบปัญหาตามเป็นระลอก

มีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้น เมื่อประสบปัญหาหนัก ในการจัดการที่ถือว่า "กระเป๋าสเงิน" ของอาณาจักรธุรกิจ ของกลุ่มผู้ถือหุ้นคือการจัดการไม่เป็นไปตามมาตรฐานระบบธนาคารสากล มากเกินไป

ขณะเดียวกัน ทิศทางของเงิน จากระบบธนาคารที่มุ่งเพื่อการขยายอาณาจักรธุรกิจส่วนตัวเท่ากับว่าระบบธนาคารไทยกำหนดทิศทางของการเติบโตของธุรกิจไทยอย่างเบ็ดเสร็จ ในช่วงหลังสงครามโลก มกอย่างมั่นคง อย่างน้อย 30 ปีเต็ม

ระบบธนาคารจึงสถาปนาความเข้มแข็งของกลุ่มอำนาจ ของกลุ่มธุรกิจ ที่ไม่ผันของคู่ผู้ประกอบการรุ่นหลังๆ ที่มีความพยายามอย่างไม่ลดละ ที่จะเข้าไปในสังคมอันทรงอิทธิพลนั้น (Banking Society ในหนังสือ-โรคโลกาภิวัตน์-กุมภาพันธ์ 2541)

ตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นมา อิทธิพลของธนาคารไทยเริ่มลดลง การเจริญเติบโตของอาณาจักรธุรกิจของคนและเครือข่าย จากเงินที่ระดมจากระบบธนาคารไทย มีค่อนข้างจำกัด ขณะเดียวกัน เงินตราต่างประเทศไหลเข้ามามากขึ้น โดยผ่านกลไกวิเทศธนกิจ (BIBF) ที่ทางการเปิดช่องทาง หรือยก ทั้งตลาดหุ้นไทย ทำให้ผู้มาใหม่ในวงการธุรกิจ ที่มีความรู้ "เทคนิคทางการเงิน" จากตะวันตกสามารถนำเงินเหล่านั้นมาได้มาอย่างง่ายดาย สร้างและขยายอาณาจักรใหม่เกิดขึ้น

กลุ่มมาใหม่เหล่านี้ประจักษ์ พยัคฆ์หนุ่ม สร้างและขยายอาณาจักรอย่างรวดเร็วและรุนแรง อย่างไม่เคยพบเห็น ธุรกิจของเขามีอิทธิพลมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ระบบธนาคารไทย และเครือข่ายธุรกิจ

เดิม ต้องกระโจนเข้าไปร่วมวง เพื่อหวังจะทำให้ธนาคารไทย และธุรกิจกลุ่มเก่าเติบโตไปกับแรงเหวี่ยงอันหนักหน่วงครั้งนั้นด้วย

กลุ่มธุรกิจเหล่านี้มีแคลวแมงกล้าหาญและแรงบันดาลใจ ไม่มีการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ไม่มียึดถือหลักการ รวมทั้งไม่มีมาตรฐานของการตรวจสอบ หวังเพียงเงินและอำนาจที่ใหญ่มากในเชิงปริมาณ โดยเฉพาะหมื่น มีได้หวังสร้างรากฐานของธุรกิจที่มั่นคงบางครอบครัว พวกเขาต้องการสร้างความมั่งคั่งส่วนตัว มากกว่าสร้างธุรกิจให้มีความเข้มแข็ง มีความสามารถในการแข่งขัน ในที่สุด พวกเขาส่วนใหญ่ จึงต้องเดินเข้าไปสู่อับตันของระบบธนาคารโลกอย่างไม่มีใครคาดฝัน

ระบบธนาคารโลกพัฒนาไปมากกว่าระบบธนาคารไทยมากนัก ธนาคารยุคใหม่ มีความพยายามอย่างสูงในการเข้ามากำหนดและบริหารเงินในระดับโลก ผ่านกลไกที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่เรียกว่าเทคโนโลยีสารสนเทศ (INFORMATION TECHNOLOGY)

ยุทธศาสตร์ที่วางนี้เกิดขึ้นหลังจากกฎหมายลิขสิทธิ์ถูกใช้ ส่วนใหญ่ของโลก ระบบสื่อสารพัฒนาไปมากขึ้น โดยมีเป้าหมายในการสร้างและกำหนดมาตรฐานของธุรกิจระดับโลกให้เป็นไปตามมาตรฐานของเขา

แนวคิดที่ว่านี้ ระบบธนาคารและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสหรัฐฯ เป็นตัวอย่างที่ดี

บิลล์ เกตส์ แห่งไมโครซอฟท์ เคยกล่าวว่าธุรกิจของเขา ไม่ใช่ SOFTWARE BUSINESS หากเป็น STANDARD BUSINESS ซึ่งหลายคนไม่เข้าใจความหมายที่ว่า ในหลายปีก่อน แต่ปัจจุบันคงลึกซึ้งมากขึ้น

ไมโครซอฟท์ ตั้งเป้าหมายว่าคอมพิวเตอร์ทุกเครื่องในโลก ซึ่งจะเป็นเครื่องมือของการสร้างผลผลิตของสังคม และการดำเนินชีวิตของผู้คนในโลก จะต้องใช้มาตรฐานที่ผลิตขึ้นจากไมโครซอฟท์ ซึ่งในหลายปีมานี้ ก็ดูเหมือนจะเป็นจริงตามนั้น ความสำคัญที่สุดก็คือ สินค้าของไมโครซอฟท์ กลายเป็น OPERATING SYSTEM ของคอมพิวเตอร์ ที่ทุกคนจะต้องจ่ายเงินให้กับเขาตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการซื้อเครื่องใหม่ หรือใช้เทคโนโลยีใหม่ โดยมาตรฐานที่ว่านี้จะเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา

นี่คือโมเดลธุรกิจที่ระบบธนาคาร โดยเฉพาะในสหรัฐฯ ต้องการเข้ามามีอิทธิพลทั่วโลก

ทำให้ระบบธนาคารกลายเป็น OPERATING SYSTEM ของธุรกิจทั่วโลก ค่าธรรมเนียมธุรกิจในโลกจะต้องจ่ายให้กับระบบธนาคารของตะวันตก หรืออื่นๆ กับการจ่ายเงินซื้อเทคโนโลยี

สารสนเทศ

นี่คือพัฒนาการอีกขั้นหนึ่งของทุนระดับโลกจากการซื้อสินค้าขั้นปฐมราคา ถูกจากประเทศยากจน ไปพัฒนาเป็นสินค้าสำเร็จรูปกลับมาขายโดยมีกำไรสูง ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองใหม่ๆ ไปสู่แผนการโรงงานโลก (GLOBAL FACTORY) ใช้โรงงานราคาถูกในประเทศด้อยพัฒนา ผลิตสินค้าให้พวกเขา ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา แล้วก็เข้าสู่ยุคใหม่ของการครอบงำมาตรฐานระบบเศรษฐกิจและธุรกิจระดับโลกที่พวกเขา กำหนด และได้เปรียบอย่างมั่นคงถาวร

ในที่สุดเราก็ทราบว่าเป็นหมอกที่แท้จริงของไอเอ็มเอฟ ในการเข้ามาช่วยเหลือทางการเงินกับประเทศไทย ในยามที่ระบบเศรษฐกิจเดิมกำลังล่มสลายนั้น สอดคล้องกับพุทธศาสตร์ที่กล่าวมาข้างต้น นั่นคือ การปรับระบบธนาคารไทยเสียใหม่ ให้ต้องอิงมาตรฐานของเขา พร้อมกับสร้างแรงกดดันอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนต่อระบบครอบครัวธนาคารไทยให้ยอมรับระบบธนาคารโลก เข้ามาครอบงำในฐานะเจ้าของกิจการใหม่มากขึ้น

แนวคิดเช่นนี้ถูกคัดค้านจากองค์กรการการค้าโลกมานานแล้ว เป็นหมอกการเปิดเสรีทางการเงินกำหนดมาแล้ว แต่วิกฤติการณ์ของเรา เปิดโอกาสให้เป้าหมายเดิมของระบบธนาคารโลกบรรลุเร็วขึ้น

ธุรกิจไทยซึ่งมีธุรกิจธนาคารเป็นแกนกลาง จึงต้องอยู่ในกระบวนการทำลายรากฐานเดิมอย่างรุนแรง ไม่เคยปรากฏมาก่อน

หมายเหตุ

บทความชิ้นนี้เนื้อหาส่วนใหญ่มาจากบทนำในหนังสือ "อำนาจธุรกิจใหม่" ซึ่งอธิบายพื้นฐานของสถานการณ์ธุรกิจไทยในปัจจุบันทำให้เข้าใจและเห็นภาพ แนวคิด 2 วัฏจักรของสังคมในสังคม ซึ่งกำลังต่อสู้กันอย่างหนักในเวลานี้

หนึ่ง-แนวคิดที่เห็นด้วยกับตะวันตกหรือไอเอ็มเอฟในความพยายามสร้างมาตรฐานธุรกิจใหม่จากตะวันตก ที่ไปรังสี และมีประสิทธิภาพ แฉฉอน ย่อมมาจากกรรโชกและชนาชาชาติ ซึ่งมีข้อตกลงกับไอเอ็มเอฟ พร้อมกันนี้ก็มีกลุ่มธุรกิจรายย่อยและกลาง รวมทั้งมีอาชีพที่มีประสบการณ์กับผู้ประกอบการเก่าของไทย พวกเขากำลังรอโอกาสใหม่สนับสนุนแนวคิดนี้อย่างเงียบๆ

สอง-พวกกลุ่มทุนเดิม โดยเฉพาะกลุ่มที่สร้างความร่ำรวยอย่างหวือหวาในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา พวกเขาพยายามรักษาอิทธิพลธุรกิจไว้ ด้วยการต่อต้านมาตรการต่างๆ ของไอเอ็มเอฟ และตะวันตกในการเข้าครอบงำกิจการธุรกิจไทยมากขึ้น ซึ่งแนวคิดนี้กำลังลามเข้าสู่ระบบการเมืองไทย พร้อมๆ กับผนึกกับกลุ่ม 14 ตุลา และเอ็นจีโอบางกลุ่ม

ความขัดแย้งระหว่างแนวคิดสุดขั้วทั้งสองนี้ น่าติดตามยิ่งนัก ซึ่งในที่สุดก็คงประนีประนอมกันได้ในระดับหนึ่งแต่กว่าจะถึงวันนั้น ก็คงไม่ถ่วงเลย ■